

920628-3

Ebner praví v jednom ze svých aforismů, které vyšly až po jeho smrti, že všude tam ve vývojové řadě organismů, kde se objevuje vnímavost a pocit, je už přítomno také vědomí (Wort und Liebe, 1935, s. 99). Samozřejmě i tu mnoho záleží na tom, jaký význam dáváme jednotlivým slovům, ale přece je tu skryta závažná chyba (a vlastně ne pouze jedna), ať už to chápeme tak či tak. Především není jasné, proč by se vnímavost a citlivost měla objevovat až někde na určitém vývojovém stupni; nejen vývoj, ale život sám je možný jen díky tomu, že již některá neživá (resp. před-živá) jsoucna mají onu nezbytnou základní vnímavost a citlivost, dovolující jim reagovat na jiná taková jsoucna. (To musíme předpokládat, nechceme-li zavádět nějakou „vis vitalis“, která by „pořádala“ – tj. důmyslně sestavovala – mrtvé částice do „živého“ těla.) Reaktivitu jakkoliv nízké úrovně (a „hrubého rastru“) musíme předpokládat u základních, nejjednodušších „pravých“ jsoucen, tedy tam, kde ještě nemá smysl mluvit o životě, nechceme-li rozsah tohoto pojmu rozšířit do nekonečna resp. do neurčita. A tím spíše nemá smysl zavádět pojetí vědomí až do těchto nejnižších úrovní jsoucen. Někde je třeba stanovit hranici. Stručně shrnuto: vnímavost, citlivost, reaktivita předcházejí jak životu, tak myšlení; a život předchází myšlení.

(Bonn, 920628-3.)